

Kirje

9.6.2025

VN/6667/2025
VN/6667/2025-YM-4

Suomen ympäristökeskus

Ympäristöministeriön kannanotto Suomen ympäristökeskuksen toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä vuodelta 2024

Suomen ympäristökeskus on ympäristöministeriön alainen ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, joka tukee kestäväen kehityksen tavoitteiden ja keinojen arviointia ja valintaa sekä ympäristöpolitiikan toimeenpanoa. Suomen ympäristökeskus hoitaa myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyviä tehtäviä.

Ympäristöministeriö, neuvoteltuaan maa- ja metsätalousministeriön kanssa, antaa ohessa talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän tilinpäätöskannanoton Suomen ympäristökeskuksen toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä vuodelta 2024.

Tilinpäätöskannanoton perustana ovat viraston tilinpäätös, joka sisältää toimintakertomuksen, sekä siitä annettu valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä annettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Suomen ympäristökeskuksen toiminnan vaikuttavuus muodostuu kestävästä kehityksestä koskevan tiedon ja tietämyksen uudistamisen, päivittämisen ja välittämisen kautta. Tietoa hyödynnetään ympäristöä koskevassa suunnittelussa, päätöksenteossa, lainsäädännön valmistelussa ja toimeenpanossa sekä ympäristöasioista käytävässä yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Suomen ympäristökeskus raportoi vuoden 2024 toimintakertomuksessaan kaudelle 2024–2027 laaditun strategisen tulossopimuksensa ensimmäisen vuoden toteutumisesta. Tulossopimuskaudelle Suomen ympäristökeskuksen toimintaa ohjaamaan on asetettu voimassa olleen hallitusohjelman ja hallinnonalojen strategisista tavoitteista johdettuja laaja-alaisia vaikuttavuustavoitteita. Kokonaisuutena tarkasteltuna voidaan todeta, että Suomen ympäristökeskuksen toiminta vuonna 2024 on ollut yhteiskunnallisesti vaikuttavaa sekä molempien ohjaavien ministeriöiden strategisten tavoitteiden ja hallitusohjelman mukaista.

Suomen ympäristökeskus on vuonna 2024 aktiivisesti edistänyt vihreää siirtymää ja kestävyysmurrosta tuottamalla aiheista ajantasaista tutkimustietoa sekä hallinnoimalla, ylläpitämällä ja kehittämällä ympäristötietoa kokoavia ja jakavia tietojärjestelmiä ja -aineistoja sekä tutkimalla energiajärjestelmiä kokonaisuutena sekä arvioimalla uusia sähköön ja vetyyn perustuvien teknisten ratkaisujen vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön ja ympäristöön koko niiden elinkaaren ajan. Kiertotaloutta Suomen ympäristökeskus on edistänyt mm. koordinoimalla vapaaehtoisten strategisten Green Deal- sitoumusten solmimista.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Suomen ympäristökeskus on ylläpitänyt keskustelua ekologisen kestävyyskriisin kokonaisvaltaisista ratkaisuista, ja luonnonvarojen ylikulutuksesta sekä edistänyt luonnon monimuotoisuuden mittaamista ja kehittänyt menetelmiä sen arvioimiseksi. Suomen ympäristökeskus on mm. kehittänyt ja ylläpitänyt useita seurantajärjestelmiä, jotka mittaavat luonnon monimuotoisuutta eri ekosysteemeissä. Näihin kuuluvat muun muassa metsä-, vesistö- ja maatalousalueiden monimuotoisuuden seuranta. Lisäksi Suomen ympäristökeskus on tarjonnut yleiseen käyttöön uudistetun luonnonsuojelulain mukaisesti päivitetyn oppaan luontoselvitysten laadinnan ja luontovaikutusten arvioinnista.

Hyvinvointia tukevien elinympäristöjen tukeminen on näkynyt erityisesti kestävän kaupunkisuunnittelun ja maankäytön ohjauskeinojen kehittämisenä. Suomen ympäristökeskus on niin ikään pyrkinyt toiminnallaan parantamaan myös kaupunkien viherrakennetta ja edistämään kestävästä maankäytöstä.

Suomen ympäristökeskuksen vuonna 2024 käyttöön ottama ja ylläpitämä rakennetun ympäristön RYHTI-tietojärjestelmä mahdollistaa rakennetusta ympäristöstä kertyvän elinympäristöjen toimivuuteen, terveellisyteen ja energiatehokkuuteen sekä ilmastomuutokseen liittyvän tiedon hyödyntämisen rakennettuun ympäristöön liittyvissä päätöksissä.

Rakentamisen ja infrarakentamisen CO₂-tietokantaa on ylläpidetty onnistuneesti, ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa on toiminut hyvin. Suomen ympäristökeskus on reagoinut ketterästi rakentamislain muutoksiin ja päivittänyt tietokantaa niiden mukaisesti. Samalla on vastattu sidosryhmien esittämiin toiveisiin. Tietokannan käyttö on laajentunut, ja sitä on aktiivisesti liitetty osaksi erilaisia laskentaohjelmia.

Suomen ympäristökeskus on tuottanut ja ylläpitänyt luontoon liittyviä paikkatietoaineistoja ominaisuustietoineen ympäristöhallinnon luonnonsuojelutyön tueksi. Aineistot ovat olleet saatavilla paikkatietojärjestelmien ja avoimien latauspalveluiden kautta, ja asiantuntijat ovat hyödyntäneet niitä laajasti. Suomen ympäristökeskus on kyennyt vastaamaan ketterästi ympäristöhallinnon tietojen päivityspyyntöihin, kuten Natura 2000 -alueiden rajauksiin liittyviin muutoksiin. Myös uuden vesien- ja merenhoidon tietojärjestelmän, Pisan, kehittämistyö on edistynyt hyvin.

Suomen ympäristökeskuksen koordinoimien vapaaehtoisten kokeilujen kuten hiilineutraalit kunnat (HINKU) sekä Luontoviisaat kunnat- piirissä olevien asukkaiden määrä on kasvanut, mikä on osoitus Suomen ympäristökeskuksen yhteistyön ja verkostoitumisen vaikuttavuudesta.

Suomen ympäristökeskus on tukenut ympäristöministeriön EU-vaikuttamistyötä tekemällä laajaa kansainvälistä tutkimus- ja asiantuntijayhteistyötä, joka tukee kotimaista päätöksentekoa yhdistämällä suomalaiset ja globaalit ympäristöratkaisut. Suomen ympäristökeskus on käytettävissä olleiden resurssien puitteissa osallistunut ympäristöministeriön rinnalla aktiivisesti kansainvälisiin neuvotteluihin ja sääntelyprosesseihin sekä edistänyt uusien seurantamenetelmien ja standardien kehittämistä erityisesti vesi-, ilma- ja maaperäkysymyksissä.

Suomen ympäristökeskus on tehnyt tiivistä yhteistyötä muiden ympäristöhallinnon toimijoiden kanssa ja edistänyt toimijoiden välistä tiedonvaihtoa sekä osallistunut aktiivisesti yhteisiin hankkeisiin ja projekteihin, jotka tukevat ympäristöministeriön strategisia tavoitteita. Tämä on mahdollistanut Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijuuden hyödyntämistä koko hallinnonalalla.

Suomen ympäristökeskukselle annetuista ympäristöministeriön hallinnonalan kaikkiin neljään vaikuttavuustavoitteeseen kiinnitetyistä 14 tavoitteesta toteutui 8 täysin ja 5 osittain. Ilmanpäästöjen haittalaskurin käyttäjämäärä jäi murto-osaan edelliseen tarkasteluvuoteen verrattuna.

Maa- ja metsätalousministeriön ohjaamissa vesitaloustehtävissä keskeiset tulostavoitteet saavutettiin hyvin. Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän vesitalouden vesi.fi –verkkopalvelun kävijämäärät ovat kasvaneet ja ylittäneet tavoitteen. Vesitilannepalvelu ja Tulvakeskuksen palvelut ovat olleet toimivia ja niitä on kehitetty onnistuneesti. Varautumista on edistetty useissa hankkeissa.

Toiminnallinen tuloksellisuus, voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tuottavuutta kuvaavien tieteellisten ja ammattiyhteisölle suunnattujen julkaisujen lukumäärätavoitteiden toteumat kasvoivat edelliseen tarkasteluvuoteen verrattuna vaikkakin jäivät tulossopimuksessa vuodelle 2024 asetetuista tavoitteistaan. Toiminnan tuottavuuden mittareiksi valitut julkaisumäärät

henkilötyövuosiin suhteutettuna jäivät niin ikään tavoitteistaan. Julkaisuille asetettujen laatutavoitteiden toteumat kuitenkin saavuttivat tavoitteensa ja ovat olleet noususuuntaisia jo usean vuoden ajan. Päätöksentekijöiden käyttöön suunnattujen uusimpia tutkimustuloksia toimintasuosituksiksi kiteyttävien Policy Brief-julkaisujen määrä laski edelliseen tarkasteluvuoteen verrattuna. Sen sijaan eduskunnalle ja ministeriöille annettujen lausuntojen määrä kasvoi 28 % edelliseen tarkasteluvuoteen verrattuna.

Suomen ympäristökeskuksen talous on pysynyt tasapainossa vuonna 2024. Toimintamenorahoituksen käyttö (29,6 M€) kasvoi lähes 11 %, osittain REPowerEU rahoituksen myötä. Ulkoisen rahoituksen osuus Suomen ympäristökeskuksen rahoituksesta oli 62 % (47,4 M€), josta ympäristöministeriön hallinnoimilta momenteilta kertyi kaikkiaan 17,4 M€, mikä oli lähes neljännes Suomen ympäristökeskuksen kokonaisrahoituksesta. EU-rahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta (11,7 % vuonna 2024) kasvoi 2,4 M eurolla edelliseen tarkasteluvuoteen verrattuna. Suomen ympäristökeskuksen henkilöstömäärä (709 henkilöä) pysyi oleellisesti samana edelliseen tarkasteluvuoteen verrattuna (705).

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli julkisoikeudellisten suoritteiden osalta 129 % tavoitteen ollessa 100 % ja liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden osalta 98 % tavoitteen ollessa 105 %. Julkisoikeudellisten suoritteista tuottoja kertyi vuonna 2024 1,0 M€ ja liiketaloudellisen toiminnasta 4,1 M€.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Suomen ympäristökeskuksen tuloksellisuuden raportointi ja tavoitteiden toteumien analysointi on asianmukaista ja sisältää tarvittavat tiedot tulosvastuun arvioimiseksi sekä muut ohjauksen kannalta keskeiset tiedot molempien ohjaavien ministeriöiden näkökulmasta. Raportointi on selkeää, informatiivisesti kiteytettyä ja viestinnällisesti tasokasta. Se on kattanut kaikki keskeiset toiminnan osa-alueet ja tarjonnut selkeän kuvan Suomen ympäristökeskuksen toiminnan tuloksellisuudesta.

Suomen ympäristökeskuksen sekä maa- ja metsätalousministeriön välistä tulossopimusta on kehitetty Suomen ympäristökeskuksen toiminnan vaikuttavuuden esiin tuomiseksi. Tulostavoitteiden vaikuttavuusindikaattoreiden kehittämistyötä on tarkoitus edelleen jatkaa osana tulosohtausprosessia. Ohjauksessa ja tulostavoitteiden asettamisessa maa- ja metsätalousministeriö hyödyntää vuonna 2022 valmistunutta maa- ja metsätalousministeriön vesitalousstrategiaa 2030 ja sen mukaisia päämääriä.

Valtiontalouden tarkastusvirasto toteaa Suomen ympäristökeskusta koskevassa tilintarkastuskertomuksessaan (VN/11863/2025), että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

3. Toimenpiteet joihin Suomen ympäristökeskuksen on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Vaikka Suomen ympäristökeskuksen yhteistyö eri organisaatioiden kanssa on jo laajaa, Suomen ympäristökeskuksen rooli osana ympäristöhallintoa edellyttää uusien yhteistyömuotojen ja kumppanuuksien jatkuva uudistamista ja kehittämistä. Yhteistyön tuloksellisuuden arvioimiseksi on hyödyllistä kehittää arviointimenetelmiä erityisesti yhteistyön kattavuuden ja laajuuden sekä syvyyden ja intensiteetin mittaamiseksi.

Ympäristöministeriölle tuotettavan tutkimus- ja asiantuntijatyön resurssikapeikkojen välttämiseksi tulisi Suomen ympäristökeskuksen projektien johtamisessaan vahvistaa resurssienhallintaa ja projektikohtaista vastuun määrittelyä.

Ympäristöministeriö kehottaa Suomen ympäristökeskusta parantamaan ilmanpäästöjen haittakustannuslaskurin käytön seuranta ja käyttöä edistäviä toimenpiteitä sekä jatkamaan, syventämään ja laajentamaan energiajärjestelmätason tarkastelujen ja analyysien kehittämistyötä sekä uusien sähköön ja vetyyn perustuvien ratkaisujen analysointia mukaan lukien vesivoiman muuttuva rooli sähköjärjestelmässä ja siitä aiheutuvat ympäristövaikutukset.

Rakennetun ympäristön Ryhti-tietojärjestelmän julkisten aineistojen ollessa lainsäädännön mukaan maksuttomia, on tärkeää arvioida tilannetta suhteessa niin ikään Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän rakennetun ympäristön paikkatietopalvelu Liiteriin ja sen asiakasmaksuihin. Ryhti-järjestelmän julkisten kaavatietojen jakelun tulisi edistää toimijaneutraalia markkinaa kaavatietopalveluissa, mikä asettaa paineita Liiterin asiakasarvon kehittämiseksi suhteessa muihin palveluntarjoajiin.

Suomen ympäristökeskuksen tulee molempien ohjaavien ministeriöiden kanssa jatkaa ja kehittää yhteistyötä, palvelujaan ja tietojärjestelmiään uudistuvalla ympäristöhallinnolle, aluehallinnolle ja ministeriöille.

Maa- ja metsätalousministeriön näkökulmasta Suomen ympäristökeskuksen on varmistettava lakisääteisten perustehtäviensä hoitaminen toimintamenovaroin, parannettava Suomen ympäristökeskuksen MMM:n toimialan toimintamenorahoituksen käytön läpinäkyvyyttä sekä kiinnitettävä huomiota määrärahaesityksen valmisteluun ja määrärahojen seurantaan. Suomen ympäristökeskuksen tulee myös varmistaa lakisääteisten vesitaloustehtävien hoito valtion tuottavuusohjelmaa toimeenpantaessa riittävässä vuoropuhelussa maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa lisäksi, että Suomen ympäristökeskuksen tulee jatkaa vesitalouden tiedonhallinnan uudistusta osana ympäristö- ja luonnonvaratiedon uudistuksen kokonaisuutta. Keskeisten toimintojen ja tietojärjestelmien toimintavarmuus ja turvallisuus tulee varmistaa, erityisesti yhteiskunnan turvallisuuden kannalta kriittisissä tehtävissä. Vesitalouden asiantuntijatehtävien hoitaminen luotettavasti, selkeästi ja tehokkaasti on varmistettava. Asiantuntijapalveluihin tulee varata riittävät resurssit ja kiinnittää huomiota palvelun laatuun.

4. Toimenpiteet, joihin ohjaavat ministeriöt ryhtyvät tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ympäristöministeriö jatkaa yhdessä Suomen ympäristökeskuksen kanssa keskinäisen yhteistyön prosessien ja toimintakulttuurin kehitystyötä. Lisäksi ministeriö kiinnittää huomiotaan ympäristöministeriön budjetista Suomen ympäristökeskukselle myönnettävien erillismäärärahojen strategiseen suuntaamiseen.

Ympäristöministeriö johtaa valtion tuottavuusohjelman toimeenpanoa hallinnonalallaan siten, että säästöjen keskinäisvaikutukset hallinnonalan eri virastoissa tulevat tunnistetuksi ja säästötoimenpiteet johdonmukaisesti suunnitelluiksi yhteistyössä kaikkien ympäristöhallinnon eri toimijoiden kanssa. Ympäristöministeriö kiinnittää ohjauksessaan lisäksi kasvavaa huomiota kansallisen kokonaisturvallisuuden ja kilpailukyvyyn edistämiseen.

Molemmat ohjaavat ministeriöt tulevat ohjauksessaan kiinnittämään huomiota Suomen ympäristökeskukselle osoitettujen tehtävien luotettavaan hoitamiseen ja palvelukykyyn. Lisäksi ministeriöt kiinnittävät huomiota tiedonkulkuun, tietojärjestelmien turvallisuuteen, toimivuuteen ja luotettavuuteen, sekä yhteisten ratkaisujen kehittämiseen osana luonnonvara- ja ympäristötiedon kokonaisuutta ja asiakaspalvelua.

Kansliapäällikkö

Juhani Damski

Ylijohtaja

Ismo Tiainen

Jakelu Suomen ympäristökeskus (Syke)
MMM Maa- ja metsätalousministeriö

Tiedoksi MMM LVO Luonnonvara- ja vesitalousyksikkö, Antti Parjanne

VN/6667/2025-YM-4

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: